

Psalm XIX

WESPAZJAN KOCHOWSKI

PSALMODIA POLSKA

Psalm XIX

Beatus qui intelligit super egentum¹.

Psalm 40²

PONĘTA DO MIŁOSIERDZIA NAD UBOGIM I UTRAPIONYM

Błogosławiony, który ma baczenie na potrzebnego³ i ubogiego, w dzień zły wybawi go Pan.

Pan go wspomóże na łożu niemocy jego i wszystkę⁴ pościel przewróci w chorobie.

Chwała i bogactwa w domu jego osiędą, kiedy on w niedostatku, żebraka z próżnemi rękami nie wypchnie. Pan go za to dziedzictwem chwały udaruje.

Bo nie lepiej⁵ potrzebnych tą mamoną nieprawości⁶ ratować niż, ją zakopując, zostawić wypatrzony skarb w korzyść złodziejowi.

Odważ część, abyś czynił jałmużnę, a prędzej się zбоğacisz, niż siedząc na złota milionach.

Nie odwracaj ręki od żebraka, a Pan też nie odwróci od ciebie oblicza swego, gdy Go o co prosić będziesz.

Nie tak zdrowa driakiew⁷ z rozmaitych gadzin zgotowana; jako jałmużna, kiedy ją miłość przeciw bliźniemu z mamony dystyluje.

Ona okupuje od grzechu, pożądlivość gasi, ufność ku Bogu mnoży, ona od śmierci broni i hamuje duszę, żeby nie szła w ciemności.

Szczęśliwy halerz⁸ w imię boże dany, nieprzeplacony zimnej wody kubku, za który królestwa wiecznego dostanie⁹.

Nic pewniejszego, jeno miłosiernemu miłosierdzie; a kto kawałka chleba mendykowi¹⁰ żałował, ten z bogaczem krople wody będzie żebrał u Łazarza.

Szczodrym bądź nad osobą politowania godną, a umocnisz sobie twierdzą w dzień wszelakiego ucisku.

Nie zuboży jałmużna, bo kto ją daje, bogatszym; nie schudzi, bo miłosiernego tuczy; nie wyniszczy, bo i owszem napelnia dającego szpiklerze¹¹.

Widziałem w stoku wody strumień, i pomyślałem¹², że to jest podobieństwo jałmużny, którą kto daje potrzebemu; ona też wzajem czyni, żeby nie był dający potrzebny.

A jak nie wiem, skąd w źródle wody dostaje¹³; tak się i dziwuję, że z źródła wszyscy czerpią, a strumień z niego niezmnieszony płynie.

Żebrak, Bieda, Dar,
Bogactwo

¹Beatus qui intelligit super egentum (łac.) — Szczęśliwy, kto myśli o biednym; *Psalm* 41. [przypis edytorski]

²*Psalm* 40 — w dzisiejszej numeracji np. wg. *Biblii Tysiąclecia: Psalm* 41. [przypis edytorski]

³potrzebny (daw.) — tu: potrzebujący. [przypis edytorski]

⁴wszystkę (daw. forma) — dziś B. 1p r.ż.: wszystką, tzn. całą. [przypis edytorski]

⁵nie lepiej (daw.) — konstrukcja z partykułą -że, skróconą do -ż; znaczenie: czy nie lepiej, czyż nie lepiej. [przypis edytorski]

⁶mamona nieprawości — pieniądze. [przypis edytorski]

⁷driakiew (daw., z gr. *thēriakē*: odtrutka przeciw ukąszeniu) — medykament z kilkudziesięciu składników, uważany za uniwersalny lek i odtrutkę, wytwarzany aż do XVIII w.; przen.: lekarstwo. [przypis edytorski]

⁸halerz — tu: grosz. [przypis edytorski]

⁹za który (...) dostanie (daw.) — za który dostać można. [przypis edytorski]

¹⁰mendyk (daw.) — żebrak. [przypis edytorski]

¹¹szpiklerz (daw.) — spichlerz. [przypis edytorski]

¹²pomyślałem (daw. forma) — dziś: pomyślałem. [przypis edytorski]

¹³dostawać (daw.) — starczyć; być w dostatecznej ilości. [przypis edytorski]

Obacz miłosiernych, jako ubogich żywiąc, samego mają Boga stołownikiem; a na szpitale łaskawym jawnie niebo przysparza substancji¹⁴.

A nie tylko jałmużna przyczynia dostatków, ale też i w potrzebie wojennej stanie za tarczą, w zwarciu się z nieprzyjacioły¹⁵.

U kogo serce do litości nad ubogim twarde, ten niech się nie spodziewa miłosierdzia z nieba, którego umykał¹⁶ bliźniemu na ziemi.

I zakończy żywot na workach swych mizernie, a zbiory jego draganiska¹⁷ podłe i in-sza¹⁸ kuchenna gawieź¹⁹ rozszarpie.

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi świętemu, jako była na początku, tak i teraz, i na wieki wieków, Amen.

---

¹⁴substancja (daw.) — tu: majątek, materialne dobra. [przypis edytorski]

¹⁵nieprzyjacioły (daw. forma) — dziś N. lm: (z) nieprzyjaciółmi. [przypis edytorski]

¹⁶umykać komu czego (daw.) — cofnąć, usunąć, odebrać, skrócić. [przypis edytorski]

¹⁷draganiska (daw.) — forma lm i zgrubienie od: *dragan*, tj. dragon, żołnierz. [przypis edytorski]

¹⁸in-szy (daw.) — inny. [przypis edytorski]

¹⁹gawieź (daw.) — pospólstwo, gmin, motloch, hołota. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/psalmodia-polska-psalm-xix/>

Tekst opracowany na podstawie: Wespazjan Hieronim Kochowski, Trybut należyty wdzięczności wszystkiego dobrego dawcy Panu i Bogu, albo Psalmodya polska za dobrodziejstwa Boskie dziękująca, przez jedną najlichszą kreaturę roku pańs. 1693 napisana, a do druku podana roku pańs. 1695; wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego, nakł. Wydawnictwa Biblioteki Polskiej, Kraków 1859.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>) na podstawie tekstu dostępnego w serwisie Wikiźródła (<http://pl.wikisource.org>). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Wojciech Kotwica.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).